

ОСОБЛИВОСТІ ВИРОБНИЦТВА ТЕЛЕВІЗІЙНИХ ДОКУМЕНТАЛЬНИХ ФІЛЬМІВ ПРО ПРИРОДУ (WILDLIFE FILMS)

У статті проаналізовано історію зародження жанру природознавчих фільмів та програм на телебаченні. Кожний такий фільм має свою специфіку створення, тому головною метою статті є опис головних процесів у зйомці та їх особливостей. Подано детальний аналіз основних завдань, які постають перед професіоналом під час роботи на кожному етапі підготовки телепродукту. Природознавчі телевізійні фільми також мають свої піджанри, «блакитна фішка» та «фільми із ведучим», які відрізняються один від одного стилем та бюджетом. Підґрунтям дослідження є теоретичні розробки та наукові концепції зарубіжних науковців і практиків у галузі журналістики та кіномистецтва.

Ключові слова: телевізійна документалістика, природознавчі фільми, кіно, телебачення.

I. Вступ

Телевізійні програми про дику природу пройшли довгий шлях для того, аби стати найпопулярнішим різновидом телевізійної документалістики. Насамперед, поштовхом для створення таких фільмів було бажання показати світ тварин, рослин та інших істот у звичному для них середовищі та їх взаємодію безпосередньо з людьми. У спектрі жанрів, які становлять світ документального кіно, фільми про дику природу були завжди одними з найпоширеніших на телебаченні. Цей різновид документалістики є дуже важливим, оскільки в ньому поєднуються розважальна та освітня функції. Але мало хто знає, як насправді відбувається процес зйомок таких програм, тому що в українській науці такий тип документалістики є недостатньо дослідженим.

II. Постановка завдання та методи

Мета статті – проаналізувати та охарактеризувати формат природознавчих телевізійних документальних фільмів і програм про природу та виявити особливості підготовки й виробництва такого телевізійного продукту.

Основою дослідження є міждисциплінарний, інформаційний та системний підходи; використано такі методи: історичний, аналізу та узагальнення – для визначення особливостей виробництва телевізійних документальних фільмів про природу.

III. Результати

Якщо говорити про те, як саме знімають такі фільми, ми не можемо не згадати про те, що такий жанр має два піджанри: «блакитна фішка» (англ. blue-chip) та «фільми із ведучим» (англ. presenter films).

Більшість програм жанру «блакитна фішка» – це великомасштабні фільми з великим бюджетом, які зазвичай зосереджені на драмі та величі природного світу. Напевно, фінансовим аспектом виробництва таких програм і зумовлена назва «блакитна фішка» (у казино блакитні фішки найдорожчі) [1]. Більшість таких фільмів тримаються подалі від суперечок або політики й зосереджені на цікавих аспектах життя левів, акул, ведмедів тощо. Це фільми, які надають нам змогу побачити внутрішнє життя дикої природи. Незважаючи на те, що вони, безумовно, дивовижні для перегляду, такі фільми дуже важко знімати. Такий піджанр телевізійної документалістики, як «блакитна фішка», є справжнім викликом для творців, який може забрати багато років та фінансових вливань для того, аби завершити одну історію для одного фільму [2].

Піджанр «фільми із ведучим» набув популярності у 2002 р., коли в ефірі телеканалу «Animal Planet» вийшла програма «Мисливець на крокодилів» (англ. Crocodile Hunter) із ведучим С. Ірвіном. Тоді вперше у природознавчих фільмах центральним персонажем став не тільки навколишній світ, а й людина [3].

Цей формат сильно відрізняється від «блакитної фішки». Можна назвати декілька найголовніших відмінних рис цих двох піджанрів.

По-перше, ведучі надають динаміки подіям, які розгортаються в кадрі, енергії, хвилювань; передають експертну думку та емоційний стан телеглядачу.

По-друге, ведучий полегшує розповідь. Найважливіший момент у таких фільмах – це історія. Якщо вона буде сильною, то фільм буде успішним, а якщо слабка, то й фільм, скоріше за все, провалиться. Одна з причин, чому фільми у форматі «блакитна фішка» настільки важкі у виробництві, полягає саме в тому, що їх історії розгортаються лише візуально. Хоча вони й можуть містити розповідь, але оповідач реагує тільки на візуальні зображення на екрані, тому, коли ви

дивитися такий фільм і щось не побачили, отже, цього й не відбулося. Так, наприклад, якщо ви хочете зняти програму про акулу-хижака на тюленів, то вам потрібно відзняти сильні кадри для кожного фрагменту цієї історії, як на воді, так і під нею. Якщо пропустити хоча б одну частину, то вся історія розвалиться. З ведучим же відсутні частини можуть бути замінені поясненнями. Таким чином, ведучі допомагають рухати історію вперед. Вони заповнюють прогалини, драматизують нудні деталі й дають логічні та зрозумілі відповіді на всі запитання телеглядачів.

По-третє, як уже зазначалося раніше, бюджет: фільми з ведучим дешевші. Це не означає, що у ведучого маленького гонорар, але витрати та час, необхідні для створення повноцінної історії з ведучим, є лише частиною вартості створення фільму піджанру «блакитна фішка».

І ще одна відмінність – це зацікавленість телеглядача. Наше суспільство хоче бути учасником усього того, що відбувається навколо. Тому значна частина сьгоднішніх природознавчих фільмів зняті так, аби підвищити рівень адреналіну й таким чином «зачіпити» свою аудиторію, надаючи їй можливість отримати гострі відчуття. Через це сьгодні майже всі природознавчі документальні програми мають ведучого-оповідача, роль якого варіює від простого оповідання до взаємодії або навіть конфронтації з тваринами, залежно від потрібного ефекту та задуму режисерів для більш видовищної картинки на екрані: «Це небезпека, ризиковий елемент, з якого люди намагаються отримати вигоду», – пояснює віце-президент телеканалу «Animal Planet» К. Томко [3]. Вона вірить, що інтерактивна взаємодія ведучого з тваринами робить програми більш доступними та привабливими, ніж просто озвучування картинки на екрані: «Телеканал «Animal Planet» насправді про зв'язок людей та тварин. І коли ви знімаєте навколишній світ із людиною-оповідачем, то це дійсно зближує телеглядача з подіями у програмі» [3].

Незважаючи на те, що більшість таких програм використовують при зйомках науковий і освітній підходи, деякі з них можуть антропоморфізувати тварин виключно для задоволення глядача. У деяких таких випадках вони представлені у форматі етнографічного фільму [4] та містять історії, що стосуються людей і їх відносин із природним світом, наприклад, як у «Нанук з Півночі» (англ. Nanook of the North, 1922), «Історія верблюда, що плаче» (англ. The Story of the Weeping Camel, 2003) і «Трава: битва за життя нації» (англ. Grass: A Nation's Battle for Life, 1925).

Колишній голова відділу природничої історії на телеканалі BBC К. Шоулі запевняє, що гонитва за рейтингами нівелює головну освітню функцію та мету природознавчих фільмів – досліджувати навколишній світ таким, яким він є [5].

Із технічним прогресом виробники природознавчих програм змогли оживити історії. Використовуючи легкі та дистанційно керовані відеокамери, вони змогли показати прихований світ слонів. Команда експертів зі слонів телеканалу «Discovery Networks International» змогла встановити такі камери на одного зі слонів у Національному парку «Адлер» у Північній Африці. Таким чином, люди вперше стали свідками поведінки слонів без людського фактора впливу [3].

За словами старшого віце-президента та виконавчого продюсера «Discovery Networks International» К. Хауса, технологічні досягнення, такі як дистанційно керовані камери й навіть комп'ютерна анімація, у майбутньому будуть частіше використовувати для створення природознавчих фільмів [3].

Загалом процес створення телевізійних документальних фільмів про природу можна поділити на три етапи: підготовчий період (Pre-production), виробництво (Production) та поствиробництво (Post-production) [6].

Підготовчий період включає в себе:

1. Ретельний пошук інформації шляхом особистого спостереження, напрацювання відповідної наукової літератури та спілкування з експертами в цій сфері.

2. Отримання всіх необхідних рішень для проведення зйомки в обраному місці (наприклад, для роботи в заповіднику або національному парку в Індії потрібно отримати дозвіл від головного охоронця дикої природи) [7].

3. Набір до знімальної групи, до якої входять науковці, технічні працівники та члени групи.

4. Ретельне дослідження місця, де відбуватиметься зйомка; знайомство з різними людьми, які пов'язані із цим місцем, наприклад лісниками та місцевими натуралістами; перевірка логістичних деталей: транспорт та його розміщення; збір іншої важливої інформації для подальшого процесу зйомки.

5. Написання пропозиції та підготовка детального бюджету.

6. Отримання коштів, необхідних для створення фільму [7].

Наступний етап – це безпосередньо *виробництво*, тобто зйомка фільму. Для зйомки однієї години природознавчого фільму цей етап може розтягнутися до двох років і більше, залежно від рівня складності об'єкта. В ідеалі до того моменту, коли розпочнуться зйомки, режисер повинен мати рукописний сценарій з описом усіх сцен, які потрібно отримати для кінцевого продукту. Наприклад, якщо роблять фільм про життя кобри, деякі з кадрів фільму будуть про годування, спарювання, відкладання яєць, вилуплювання з яєць тощо. Під кожним таким кадром корисно скласти детальний список речей, які потрібно зняти, щоб розповідь виглядала на екрані повною.

Наступний етап, *поствиробництво* фільму, починається одразу після закінчення зйомок і поєднує всі зроблені кроки на попередніх етапах, які входять у створення готового фільму. Редагування, графіка, музика, оповідання, звукові ефекти тощо. Цей етап потребує найретельнішої уваги, оскільки саме на ньому відзнятий матеріал перетворюється на готовий продукт. Поствиробництво годинного природознавчого фільму може тривати до 3–4 місяців [7].

Гарний фільм – це результат командної роботи декількох професіоналів. Типова знімальна група, яка працює над природознавчим фільмом під час підготовчого періоду та самих зйомок, складається з таких фахівців: продюсера, менеджера з виробництва, оператора й звукооператора [6].

У будь-якому телевізійному виробництві *продюсер* є ключовою особою, яка несе відповідальність за фільм із самого початку до самого кінця – випуску фільму на телебачення. Відповідальність продюсера може варіювати залежно від типу фільму, але він завжди виконує такі головні завдання: знаходження ідеї та написання сценарію до зйомки фільму, знаходження коштів, отримання всіх дозволів, підбір знімальної групи, створення графіків виробництва та поствиробництва для забезпечення всім необхідним, здійснення плану зйомок та залучення інвесторів до проекту на кожному етапі виробництва фільму. Також продюсер може одночасно поєднувати в собі роль і режисера, і звукорежисера, і редактора чи сценариста залежно від отриманих коштів на фільм чи з власної ініціативи [7].

Менеджер з виробництва піклується про адміністративні деталі проекту. Відслідковування витрат, організація замовлення авіаквитків і транспорту для знімальної групи, координування дій персоналу проекту та організація різноманітних замовлень для поствиробництва – ці та інші обов'язки лежать саме на менеджері з виробництва, який, насправді, є правою рукою продюсера.

Оператор відповідає за втілення ідей продюсера в реальність – це людина, яка проводить дні, тижні, місяці чи навіть роки, знімаючи послідовно кадри, які задумав продюсер. Для проектів, які є достатньо великими за обсягом, або коли є обмеження в часі, продюсер може залучити більше ніж одного оператора. Іноді над одним фільмом можуть працювати три-чотири оператори. Це не має особливого значення, якщо в продюсера є чітке уявлення про історію. Так роблять, коли особливо важкі проекти потребують різнопланових зйомок і для цього потрібен спеціальний фахівець. Наприклад, фільм може потребувати кадрів з розмноженням павуків, і для цього варто скористатися послугами макрооператора, або потрібні кадри під водою, для яких необхідні послуги досвідченого підводного оператора тощо.

Ще одним членом знімальної групи є звукооператор. Звуки для фільмів дикої природи рідко записують одночасно зі зйомкою сцен на натурі. Замість цього звук зазвичай записують окремо, а потім редагують у фільмі під час поствиробництва. Адже супровід оператора звукооператором щоразу під час зйомки буває дуже рідко практичним, доступним чи навіть необхідним. Зазвичай, якщо зйомки тривають цілий рік, звукооператор навідає місце зйомки лише два чи три рази на 10–15 днів. Під час цих візитів його головне завдання – зробити гарні аудіозаписи навколишнього середовища в різний час доби, а також записати голоси будь-яких тварин або птахів, яких знімає чи буде знімати оператор. Продюсер дає звукооператору список усіх спеціальних звуків для запису.

Після двох етапів починається третій – поствиробництво. І тут працюють уже інші професіонали: реєстратор (логер), редактор, сценарист, композитор, звукорежисер та оповідач.

Зазвичай для півгодинного природознавчого фільму знімають матеріал приблизно тривалістю 25 годин. Перебрати цю величезну кількість відео, щоб обрати потрібні кадри, було б надзвичайно важко без детального їх переліку. Робота *реєстратора (логера)* полягає в тому, щоб каталогізувати сирі кадри та класифікувати кожний з них для подальшої роботи.

Вибір правильних кадрів і формування їх у певну історію вимагає спеціальних навичок. Саме це робить *редактор*. Він спочатку переглядає кадри (сирі кадри) кілька разів і за вказівками продюсера вирізає до двох годин відео, поєднуючи їх у правильному порядку для історії. Це зветься «рибою». Протягом багатьох днів чи тижнів «риба» буде скорочуватися, доки вона не буде близька за тривалістю до готового фільму. Цей етап називають *Rough Cut*¹. На завершальному етапі фільм буде скорочений до точної кількості хвилин і секунд, необхідних для телебачення, так званий *Fine Cut*². Коли всі зміни на етапі *Fine Cut* були внесені, «картинку» вважають «зблокованою». Цей етап відомий як «блокування зображення», після цього етапу не буде жодних змін. Щоб дійти до кінцевого етапу й зробити фільм тривалістю в одну годину, може знадобитися десять або більше тижнів редагування.

Сценарист долучається до проекту на етапі *Rough Cut*. Продюсер дає потрібні вказівки для створення потрібного сценарію, надає всі потрібні матеріали досліджень та інформацію для фільму. Після отримання матеріалу, який зробили на етапі *Rough Cut*, сценарист починає свою роботу з узгодження тексту із зображенням на екрані. Взаємодія між продюсером, сценаристом

¹ Груба нарізка (англ.).

² Остаточна нарізка (англ.).

та редактором є дуже важливою, бо ідея, картинка та текст повинні збігатися, доповнюючи один одного. Написання сценарію для фільму тривалістю одна година може зайняти від 4 до 5 тижнів.

Якщо фільм вимагає музики, продюсер залучає *композитора*. Він, як правило, з'являється на етапі *Rough Cut*. Поряд із продюсером і редактором він дивиться зразок фільму, щоб обговорити, де музика потрібна у фільмі, і яким повинен бути настрій кожного музичного твору. Одна послідовність кадрів може вимагати гумористичної музики, щоб розсмішити аудиторію, інша – меланхолійної мелодії. Протягом наступних кількох днів композитор готує музичні «ескізи». Продюсер слухає ці треки та пропонує зміни. Композитор віддає свої готові роботи тільки на стадії «блокування зображення».

На стадії поствиробництва неможливо обійтися без *звукорежисера*. Звукова доріжка природознавчого фільму надзвичайно важлива, вона повинна бути різноманітною. Лише тоді, коли гарні зображення поєднуються з динамічною звуковою дорізкою, аудиторія відчуває себе пов'язаною з фільмом. Природні звуки, які поступово зібрані, не можуть бути випадковими у фільмі. Наприклад, було б фактично помилковим зробити запис зимової атмосфери для кадрів, що зображують літо або навпаки. Для створення динамічної звукової доріжки для кадру потрібно накладати багато шарів звуку при монтуванні фільму. Наприклад, для того, щоб відтворити звуки стада оленів, що пасеться в лісі на світанку, звукорежисер може поставити загальну ранню ранкову атмосферу на першу доріжку, додати звук пташенят у джунглях на другу доріжку, звуки пісень птахів, записаних за допомогою рушниць з мікрофоном, – на третю тощо. Звукорежисер, крім накладання звуків природи (це називається «ефектами»), розміщує музику та записані коментарі.

Після того, як робота над зображенням та звуком завершена, у процес включається професійний *оповідач*, який озвучує написаний раніше сценарій, синхронізуючи його із зображенням. Потрібен чоловічий чи жіночий голос? Начитка тексту повинна бути драматичною чи ні? Повинна вона бути швидкою чи повільною? Ці та інші питання вирішує продюсер проекту.

Перші природознавчі телевізійні документальні фільми з'явилися на канадському телеканалі «СВС», який запустив серію програм «Хутро та пір'я» (*Fur and Feathers*, 1955–1956) із ведучим Я. МакТаггарт-Коуном [8].

Приблизно тоді на британському телебаченні (телеканал «BBC») з'явилася щомісячна телевізійна документальна програма про природу «Погляд» (англ. *Look*, 1955–1981), в якій показували кадри з експедиції всесвітньо відомого орнітолога та за сумісництвом ведучого програми П. Скотта [9].

У 1961 р. англійська телекомпанія «Anglia Television» (1959–2004), яка пізніше змінила свою назву та стала «ITV Anglia» [10], випустила в ефір першу природознавчу програму «Вживання» (англ. *Survival*) [11]. Вона отримала чимало телевізійних нагород і була двічі номінована на премію Бафта [12]. Цикл програм «Вживання» став одним з найбільш успішних та продаваних проєктів британської телевізійної компанії [13].

У 1966 р. вперше з'явилася в кольорі п'ятдесятихвилинна щотижнева природознавча програма «Світ про нас», і першим фільмом із її циклу стала стрічка від французького режисера Х. Тазієва «Вулкан» (фр. *Le Volcan interdit*) [14]. Через деякий час цей цикл програм змінює назву на «Справжній світ» (англ. *The Natural World*), яку телеканал «BBC Natural History Unit» продовжує виробляти в Брістолі й сьогодні [15].

Наприкінці 1970-х і на початку 1980-х рр. ще кілька телевізійних компаній по всьому світу створили свої спеціалізовані факультети природної історії, включаючи Австралійську телерадіомовну корпорацію (ABC, Мельбурн, Австралія) та природничо-історичний підрозділ телеканалу «TVNZ» (Данідін, Нова Зеландія). Остання із часом змінила свою назву на «NHNZ» [16].

IV. Висновки

Отже, процес створення природознавчої документалістики вельми складний, довготривалий та ресурсний. Цей процес можна поділити на три етапи: підготовчий період, виробництво та поствиробництво. На кожному такому етапі залучаються до роботи певні професіонали, але завжди повинен бути один найголовніший член команди, який може виконувати декілька функцій та ролей одночасно, – це продюсер. Крім нього, дуже важливим є оператор, на плечі якого падає увесь тягар знімального процесу та від якого залежить наповненість кадрами історії, задуманої продюсером. І вже залежно від того, який результат потрібно отримати в кінцевому продукті, до роботи долучаються інші професіонали в різних сферах.

Якщо прослідкувати історію природознавчих телевізійних документальних фільмів, то можна помітити, що спочатку їх знімали в одному жанрі, який із часом дістав назву «блакитна фішка». Розвиток цифрових технологій та гонитва за прихильністю телеглядачів зумовили появу іншого піджанру – «фільми з ведучим», який є дешевшим у своєму виробництві. Сьогодні на цей піджанр припадає лівова частина всіх документальних фільмів про природу, які виходять у телевізійний ефір.

Поєднуючи в собі дві функції, розважальну та освітню, природознавчі фільми стали одним із найважливіших джерел інформації про природу в сучасному суспільстві та дуже важливим ме-

діа-продуктом на сучасному телебаченні. Цей різновид документалістики на цей момент є недостатньо дослідженим українськими науковцями, тоді як природознавчі фільми та програми виконують одну з головних функцій журналістики – просвітницьку. Наша стаття дає уявлення про «внутрішню кухню» та розуміння, що потрібно для виробництва такого різновиду екранної публіцистики.

Кількість документальних фільмів у телеефірі в Україні щороку зростає, тому дуже важливим є подальше дослідження особливостей виробництва та виявлення нових піджанрів такого телевізійного продукту.

Список використаної літератури

1. Blue cheap. URL: <http://www.businessdictionary.com/definition/blue-chip.html>.
2. Gamel C. Blue Chip vs. Presenter Films. URL: <http://chriscamel.com/blue-chip-vs-presenter-films/>.
3. Putting the 'Wild' Back in the Wildlife Programming. URL: <http://www.documentary.org/feature/putting-wild-back-wildlife-programming>.
4. Ethnographic Cinema (EC) – A Manifesto/A Provocation. URL: <https://web.archive.org/web/20080708195720/http://astro.ocis.temple.edu/~ruby/manifesto.html>.
5. Kilborn R. A walk on the wild side: the changing face of TV wildlife documentary. URL: <http://www.ejumpcut.org/archive/jc48.2006/AnimalTV/index.html>.
6. Warren P. Wildlife Film-making: Looking to the Future. United Kingdom, 2011. 230 с.
7. An introduction to wildlife filmmaking. URL: <http://www.shekardattatri.com/blog/an-introduction-to-wildlife-filmmaking>.
8. Ian McTaggart-Cowan bio shines light on pioneering TV nature program host. URL: <http://www.cbc.ca/news/canada/british-columbia/ian-mctaggart-cowan-bio-shines-light-on-pioneering-tv-nature-program-host-1.3271571>.
9. Peter Markham Scott. URL: <http://www.wildfilmhistory.org/person/188/Peter+Scott.html>.
10. The ITV story part 8: Anglia Television. URL: http://www.teletronic.co.uk/anglia_television.htm.
11. Lord Buxton of Alsa: created the TV nature programme Survival. URL: <https://www.thetimes.co.uk/article/lord-buxton-of-alsa-created-the-tv-nature-programme-survival-mn68p2wss2g>.
12. BAFTA Awards. URL: <http://awards.bafta.org/keyword-search?keywords=survival>.
13. Lord Buxton of Alsa. URL: <https://www.theguardian.com/culture/2009/sep/07/lord-buxton-obituary>.
14. Haroun Tazieff, 83, a Volcanist And Iconoclast on Environment. URL: <http://www.nytimes.com/1998/02/08/world/haroun-tazieff-83-a-volcanist-and-iconoclast-on-environment.html>.
15. Natural world. URL: <http://www.imdb.com/title/tt0318912/>.
16. NHNZ rebrands and expands. URL: <http://archive.li/UgqxH#selection-309.0-309.25>.

References

1. Blue cheap. Retrieved from: <http://www.businessdictionary.com/definition/blue-chip.html> (in English).
2. Gamel, C. Blue Chip vs. Presenter. Retrieved from: <http://chriscamel.com/blue-chip-vs-presenter-films/> (in English).
3. Putting the 'Wild' Back in the Wildlife Programming. Retrieved from: <http://www.documentary.org/feature/putting-wild-back-wildlife-programming> (in English).
4. Ethnographic Cinema (EC). Retrieved from: <https://web.archive.org/web/20080708195720/http://astro.ocis.temple.edu/~ruby/manifesto.html> (in English).
5. Kilborn, R. A walk on the wild side: the changing face of TV wildlife documentary. Retrieved from: <http://www.ejumpcut.org/archive/jc48.2006/AnimalTV/index.html> (in English).
6. Warren, P. (2011). Wildlife Film-making: Looking to the Future.
7. An introduction to wildlife filmmaking. Retrieved from: <http://www.shekardattatri.com/blog/an-introduction-to-wildlife-filmmaking> (in English).
8. Ian McTaggart-Cowan bio shines light on pioneering TV nature program host. Retrieved from: <http://www.cbc.ca/news/canada/british-columbia/ian-mctaggart-cowan-bio-shines-light-on-pioneering-tv-nature-program-host-1.3271571> (in English).
9. Peter Markham. Retrieved from: <http://www.wildfilmhistory.org/person/188/Peter+Scott.html> (in English).
10. The ITV story part 8: Anglia. Retrieved from: http://www.teletronic.co.uk/anglia_television.htm (in English).
11. Lord Buxton of Alsa: created the TV nature programme. Retrieved from: <https://www.thetimes.co.uk/article/lord-buxton-of-alsa-created-the-tv-nature-programme-survival-mn68p2wss2g> (in English).
12. BAFTA Awards. Retrieved from: <http://awards.bafta.org/keyword-search?keywords=survival> (in English).
13. Lord Buxton of. Retrieved from: <https://www.theguardian.com/culture/2009/sep/07/lord-buxton-obituary> (in English).
14. Haroun Tazieff, 83, a Volcanist And Iconoclast on Environment. Retrieved from: <http://www.nytimes.com/1998/02/08/world/haroun-tazieff-83-a-volcanist-and-iconoclast-on-environment.html> (in English).

15. Natural world. Retrieved from: <http://www.imdb.com/title/tt0318912/> (in English).

16. NHNZ rebrands and expands. Retrieved from: <http://archive.li/UgqxH#selection-309.0-309.25> (in English).

Стаття надійшла до редакції 29.11.2017.

Коробко В. И. Особенности производства телевизионных документальных фильмов о природе (wildlife films)

В статье анализируется история возникновения жанра фильмов и программ о природе на телевидении. Каждый такой фильм имеет свою специфику создания, поэтому главной целью статьи является описание главных процессов в съемке и их особенностей. Представлен детальный анализ основных задач, которые возникают перед профессионалом во время работы на каждом этапе создания телепродукта. Документальные телевизионные фильмы о природе также имеют свои поджанры, «голубая фишка» и «фильмы с ведущим», которые отличаются друг от друга стилем и бюджетом. Основой исследования являются теоретические разработки и научные концепции зарубежных ученых и практиков в области журналистики и киноискусства.

Ключевые слова: телевизионная документалистика, фильмы о природе, кино, телевидение.

Korobko V. Peculiarities of the Production of Television Documentaries about Nature (Wildlife Films)

Research methodology. *The basis of the research is interdisciplinary, informational and systematic approaches. In the research, the following methods were used: historical, analysis and generalization – to determine the peculiarities of the production of television documentaries about nature.*

Results. *The format of natural TV documentaries and programs about nature is analyzed and features are revealed in the preparation and production of such a TV product. The process of wildlife films production can be divided into three stages: pre-production, production and post-production. Certain professionals are involved at each stage, but there always be one major member of the team who can perform several functions and roles at the same time – it is the producer. In addition to the producer, it is very important for the operator (camera-man) on whose shoulders the burden of the film process falls and on whom the completeness of producer's story depends on. And yet, depending on the outcome that needs to be obtained in the final product, other professionals in different fields are involved in the work. Following the history of natural television documentaries you can see that at the very beginning they were filmed in one genre, which was called the «blue chip» over time. But with the development of digital technologies and in pursuit of the support of viewers there is another sub-genre – «movies with the lead», which is cheaper in its production. Today such a sub-genre has got a lion's share of all the documentaries about nature which are on television.*

Novelty *of the research lies in the fact that for the first time in the national scientific space was investigated the nature of the filming process of the genre of wildlife films. As a result of the research, it was found that nature films have two functions: entertainment and education, and thus become one of the most important sources of information about nature in modern society and is a very important media product on modern television.*

The practical significance. *The results of the study broaden theoretical concepts of television documentaries about nature.*

Key words: television documentary, natural films, cinema, television.